

Opetus- ja kulttuuriministeriö
kirjaamo@minedu.fi

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYSLUONNOKSESTA KOSKIEN AMMATILLISESTA KOULUTUKSESTA ANNETUN LAIN JA ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISTA (VN/14518/2020-OKM-1)

Autoliikenteen Työnantajaliitto ry haluaa kunnioittavasti esittää lausuntonaan otsikossa mainitusta hallituksen esitysluonnoksesta seuraavaa:

Esityksellä on tarkoitus muun muassa saattaa voimaan ammatillisen koulutuksen osalta 1.1.2020 liikenteen palveluista annettuun lakiin (320/2017) voimaan tulleet muutokset koskien kuorma- ja linja-autonkuljettajien perustason ammattipätevyiden suorittamismahdollisuutta niin sanotulla koepainotteisella järjestelmällä. Autoliikenteen Työnantajaliitto ry, jonka edustaja myös osallistui opetus- ja kulttuuriministeriön 2.3.2020 järjestämään kuulemistilaisuuteen, haluaa kiinnittää huomiota koepainotteisen järjestelmän rahoitusta koskevaan esitykseen.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 120 §:ä koskevissa yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että koulutuksen järjestäjällä olisi oikeus saada ainoastaan opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta, jos kuorma- ja linja-autonkuljettajien perustason ammattipätevyys suoritettaisiin liikennepalvelulain 32 §:n mukaisella koemallilla. Koulutuksen järjestäjä ei saisi lainkaan perusrahoitusta, vaikka kyseessä on ammatillisen tutkinnon osan suorittaminen ja vaikka opiskelijalle olisi annettu ennen ammattipätevyyskokeen eli näytön suorittamista koulutusta. Mikäli perustason ammattipätevyys suoritettaisiin liikennepalvelulain 31 §:n mukaisella koulutus + koe -mallilla, koulutuksen järjestäjä saisi nykyiseen tapaan myös perusrahoitusta.

Rahoituksen osalta kahden perustason ammattipätevyiden suorittamistavan välillä olisi esityksen mukaisella mallilla perusteeton epäsuhta. Kansalliseen lainsäädäntöömme otettiin koemalli aiemman koulutus + koe -mallin rinnalle, jotta kuljetusalan ammatillista koulutusta ja työvoimansaantia edistettäisiin ja joustavoitettaisiin. Rahoitukseen nyt esitetty eriarvoisuus ei edistä näitä tarkoituksia eikä myöskään ammatillisen koulutuksen väylää ammattitaitoisten kuljettajien saamisessa, kun samassa yhteydessä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain perusrahoituksen osuutta esitetään korotettavaksi nykyisestä 50 prosentista 70 prosenttiin ja vastaavasti suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusten osuuksia pienennettäväksi.

Esityksessä on tältä osin myös unohdettu se, että koemalli tarkoittaa vain muutamien harvojen yksilöiden osalta suoraan ammattipätevyyskokeeseen menoa ja suoraan sen hyväksytyä suoritusta ilman mitään koulutusta. Koemallin kansallisella mahdollistamisella oli tarkoituksena huomioida opiskelijan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmassakin (HOKS)

huomioon otettava yksilökohtainen osaaminen sen sijaan, että kaikille perustason ammattipätevyyskokeen suorittajille annettaisiin yksilökohtaista osaamista huomioimatta liukuhihnaisesti aina 280 tai 140 tuntia sisältösäänneltyä ammattipätevyyskoulutusta. Koemalli mahdollistaa nyt aidosti HOKS:n laatimisen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:n mukaisesti myös perustason ammattipätevyyttä koskevan tutkinnon osan osalta.

Esimerkiksi jos HOKS:a laadittaessa todetaan, että opiskelija tarvitsee 100 tuntia koulutusta saavuttaakseen puuttuvan osaamisen ennen koemallin ammattipätevyyskokeen suorittamista. Esityksen mukaan koulutuksen järjestäjä ei kuitenkaan saisi perusrahoitusta kyseisen 100 tunnin tutkintokoulutuksen osalta, koska koemalli ei sisällä ”pakollista koulutusta”. Ammatillista koulutusta koskeva reformihan poisti ”pakollisen koulutuksen” muidenkin ammatillisten tutkintojen ja tutkinnon osien suorittamisesta, mutta perusrahoitus koskee silti muita tutkintoja ja tutkinnon osia.

Hallituksen esitysluonnoksen vaikutusten arvioinnin (3.2.1.) yhteydessä on mainittu: ”Perustason ammattipätevyyskokeen suorittaminen ammattipätevyyskokeella koulutus + koe -mallin sijaan ei siten nopeuttaisi perustason ammattipätevyyskokeen suorittamista eikä vähentäisi koulutuksen järjestäjien työtä muutoin kuin koulutus + teoriakoe -malliin sisältyvien opetustuntien kirjaamisen osalta. Toisaalta opetustuntien kirjaamisesta luopuminen antaisi koulutuksen järjestäjille enemmän vapautta päättää opetuksen sisällöstä ja myös määrästä. Perustason ammattipätevyyskoe on kuitenkin vaativampi järjestää kuin koulutus + koe -mallin teoriakoe, joten mikäli kaikkien opiskelijoiden osalta siirryttäisiin pelkän perustason ammattipätevyyskokeen suorittamiseen, koulutuksen järjestäjien kustannukset voisivat kasvaa.” Arvio on oikea, mutta siitäkkin huolimatta koulutuksen järjestäjien rahoitusta esitetään pienennettäväksi perusrahoitusta vastaavalla osuudella eli 70 prosentilla.

Esitämme, että koulutuksen järjestäjällä on oikeus saada opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaista perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta riippumatta siitä, suorittaako opiskelija kuorma- ja linja-autonkuljettajien perustason ammattipätevyyttä tai sen laajennusta koskevan tutkinnon osan koulutus + koe -mallilla (liikennepalvelulain 31 §) tai koemallilla (liikennepalvelulain 32 §).

Helsingissä 6. päivänä elokuuta 2020

AUTOLIIKENTEEEN TYÖNANTAJALIITTO RY

Mari Vasarainen
toimitusjohtaja